

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งในบทนี้จะนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในส่วนต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการส่งเสริมการอ่าน (context)
 - 1.2 กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน (process)
 - 1.3 ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการอ่าน (outcome)
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ขนาดของ โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 126 คน ข้าราชการครู 1,128 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 24,027 คน และนักเรียน จำนวน 24,027 คน ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550 รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 49,408 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้การสุ่มหาตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ในการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 397 คน แต่เนื่องจากสถานศึกษามีความแตกต่างกันตาม สถานภาพ จึงใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนจากทุกกลุ่ม ตัวอย่าง จึงกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูล โดยเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน หลังจากคำนวณ

ตัวอย่าง จึงกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูล โดยเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน หลังจากคำนวณจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม เป็นการกระจายกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน จึงได้จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 55 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 25 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 20 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 55 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมการอ่าน 110 คน ผู้ปกครองนักเรียน 135 คน และนักเรียน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการกำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างแบบสอบถามจากเนื้อหา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ตามรูปแบบการประเมินซีโป (CPO) ทั้ง 3 ด้าน คือ ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและด้านผลผลิตของโครงการ

สำหรับการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง (subject matter specialists) จำนวน 5 ท่าน ดังนี้ นักวิชาการ 3 ท่าน บุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินโครงการ 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC : index of item objective concurrence) ได้ดัชนีความสอดคล้องทุกข้อตั้งแต่ 0.60 – 1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (try out) โดยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 30 คน ทำการตอบแบบสอบถาม เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) หรือคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อและทั้งหมด โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วปรับปรุงแก้ไขเป็นครั้งสุดท้าย จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บข้อมูลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สระบุรี เขต 1 รับคืนแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ทั้งหมดจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยวิธีแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ เสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ผลการประเมินโครงการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ค่าทดสอบเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบรายคู่ของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวม

1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ พบว่าการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1.1.1 ความต้องการจำเป็นของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน ผู้ปกครองให้เวลาเพียงพอในการดูแลการอ่านของนักเรียน และนักเรียนอ่านหนังสือแล้วไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.2 ความเป็นไปได้ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายชัดเจนในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน ครูให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการอ่านได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ใน

ระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุน ด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

1.1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง การกำหนดเป้าหมายได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัตถุประสงค์สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผลผลิต และการกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดในผลผลิตและนโยบายของต้นสังกัด ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

1.1.4 ความพร้อมและทรัพยากรของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ครูที่รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ครูได้รับการพัฒนาด้านจัดการกระบวนการส่งเสริมการอ่าน การคิดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณสะดวก และมุ่งใจต่อการให้บริการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดมีเพียงพอ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการพบว่าโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติตามตามโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1.2.1 กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในสภาพที่เป็นปัจจุบัน มีการสำรวจปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชุมครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน เพื่อชี้แจงและขอความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.2 ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม มีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ และช่วงเวลาในการดำเนินงานมีความเหมาะสม และสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลผลิตของโครงการ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาพบว่า ผลผลิตของโครงการในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้คือ นักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้พูด คิด เขียน อย่างเป็นอิสระ เพื่อใช้ภาษาพูดได้คล่อง และภาษาเขียนได้ถูกต้อง และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้า ดำรง และมีการสืบค้นหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด

2. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในภาพรวมมีผลการประเมิน ดังนี้

2.1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 มีปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ผู้ปกครองให้เวลาเพียงพอในการดูแลการอ่านของนักเรียน นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน และนักเรียนอ่านหนังสือแล้วไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ความเป็นไปได้ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียน และโรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการอ่านได้ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุน ด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3) วัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ชัดเจนสามารถวัดและประเมินได้ การกำหนดเป้าหมายได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และระบุกิจกรรมที่ต้องการดำเนินงานอย่างชัดเจน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

4) ความพร้อมและทรัพยากรของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณสะดวก และจูงใจต่อการใช้บริการ ครูที่รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ครูได้รับการพัฒนาด้านจัดกระบวนการส่งเสริมการอ่าน การคิดให้เกิดขึ้นกับ

นักเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดมีเพียงพอ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.2 กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติตามโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สืบหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในสภาพที่เป็นปัจจุบัน มีการสำรวจปัญหาด้านการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชุมครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อชี้แจงและขอความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ คณะกรรมการดำเนินการมีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม และการใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรม ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2.1.3 ผลผลิตของโครงการ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ พบว่าผลผลิตของโครงการในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้คือ นักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้พูด คิด เขียน อย่างเป็นอิสระ เพื่อใช้ภาษาพูดได้คล่อง และภาษาเขียนได้ถูกต้อง และครูและผู้ปกครองให้ประสบการณ์เบื้องต้น เพื่อช่วยให้เกิดความคิดใหม่และสร้างองค์ความรู้ได้ ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้น

2.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ในภาพรวมผลการประเมินโครงการมีดังนี้

2.2.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 มีปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ผู้ปกครองให้เวลาเพียงพอในการดูแลการอ่านของนักเรียน นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง และนักเรียนอ่านหนังสือแล้วไม่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนไม่ติดตามข่าว เหตุการณ์ และความเคลื่อนไหว ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ความเป็นไปได้ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ครูให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจนในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนและโรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุน ด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3) วัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกจะได้ดังนี้ คือกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง กำหนดขอบเขตของเวลาที่แน่นอนในการปฏิบัติ และกิจกรรมสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัตถุประสงค์สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดในผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

4) ความพร้อมและทรัพยากรของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณสะดวก และจูงใจต่อการใช้บริการ การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และรายชื่อ 3 ลำดับมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ครูที่รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ครูได้รับการพัฒนาด้านจัดกระบวนการส่งเสริมการอ่าน การคิดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรจากต้นสังกัด ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมการอ่าน ในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สืบรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ในสภาพที่เป็นปัจจุบัน มีการสำรวจปัญหาด้านการอ่าน กำหนดหน้าที่และนิเทศการดำเนินงาน แก่คณะกรรมการส่งเสริมการอ่านก่อนดำเนินโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ การใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรม และการบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการดำเนินการ มีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2.2.3 ผลผลิตของโครงการ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าผลผลิตของโครงการในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกจะได้ดังนี้ นักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้พูด คิด เขียน อย่างเป็นอิสระ เพื่อใช้ภาษาพูดได้คล่อง และภาษาเขียนได้ถูกต้อง และครูและผู้ปกครองให้ประสบการณ์เบื้องต้น เพื่อช่วยทำให้เกิดความคิดใหม่และสร้างองค์ความรู้ได้ ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้า ตำรา และมีการสืบหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต ในห้องสมุด การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าซักถาม และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือที่จะนำสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านขยายสู่ชุมชน และมีการอ่านหนังสือกันมากขึ้น ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 โรงเรียนขนาดกลาง ในภาพรวมมีผลการประเมินโครงการ ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพบว่า โรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ผู้ปกครองให้เวลาเพียงพอในการดูแลการอ่านของนักเรียน นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน และนักเรียนอ่านเรื่องที่อ่านแล้วไม่สามารถจับใจความได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ความเป็นไปได้ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ครูให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจนในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน และโรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการอ่านได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุน ด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3) วัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้คือ การกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดในผลผลิต ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

4) ความพร้อมและทรัพยากรของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ครูได้รับการพัฒนาด้านจัดกระบวนการส่งเสริมการอ่าน การคิดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูที่รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณสะดวก และใส่ใจต่อการให้บริการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดมีเพียงพอ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง

2.3.2 กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในสภาพที่เป็นปัจจุบัน มีการสำรวจปัญหาค้นการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง

2) ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ คณะกรรมการดำเนินการมีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม และช่วงเวลาในการดำเนินงานเหมาะสม สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2.3.3 ผลผลิตของโครงการ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าผลผลิตของโครงการในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ นักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้พูด คิด เขียน อย่างเป็นอิสระ เพื่อใช้ภาษาพูดได้คล่อง และภาษาเขียนได้ถูกต้อง และครูและ

ผู้ปกครองให้ประสบการณ์เบื้องต้น เพื่อช่วยให้เกิดความคิดใหม่และสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้า ตำรา และมีการสืบหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต ในห้องสมุด ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 โรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมมีผลการประเมินโครงการดังนี้

2.4.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 มีปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการในระดับมาก เมื่อพิจารณาดตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน ผู้ปกครองให้เวลาเพียงพอในการดูแลการอ่านของนักเรียน และนักเรียนอ่านเรื่องที่อ่านแล้วไม่สามารถจับใจความได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ความเป็นไปได้ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจนในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านพัฒนาศักยภาพการอ่านของนักเรียน และโรงเรียนสามารถบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการอ่านได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารได้ร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3) วัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ การกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และกิจกรรมสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัตถุประสงค์สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดในผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

4) ความพร้อมและทรัพยากรของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ ครูได้รับการพัฒนาด้านจัดกระบวนการส่งเสริมการอ่าน การคิดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูที่รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณสะดวก และมุ่งใจต่อการให้บริการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดมีเพียงพอ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2.4.2 กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการพบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1) กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในสภาพที่เป็นปัจจุบัน มีการสำรวจปัญหา ด้านการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2) ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ คือ การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม ช่วงเวลาในการดำเนินงานเหมาะสม สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และคณะกรรมการดำเนินการมีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2.4.3 ผลผลิตของโครงการ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าผลผลิตของโครงการในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จะได้ดังนี้ นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้พูด คิด เขียน อย่างเป็นอิสระ เพื่อใช้ภาษาพูดได้คล่อง และภาษาเขียนได้ถูกต้อง ครูและผู้ปกครองให้ประสบการณ์เบื้องต้น เพื่อช่วยให้เกิดความคิดใหม่และสร้างองค์ความรู้ได้ และนักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้า ตำรา และมีกรสืบหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต ในห้องสมุด ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบระดับผลการประเมินการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน

3.1 จากผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านปัจจัยพื้นฐานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1) ด้านกระบวนการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทดสอบรายคู่ โดยการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ของเชฟเฟ

(Scheffe's Method) พบว่าครูกับนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนรายคู่อื่น ไม่พบความแตกต่าง ด้านผลผลิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 จากผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวนตามวุฒิการศึกษา ตามความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2)

3.3 จากผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวนตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3) เมื่อทดสอบรายคู่ โดยการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ของเซฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่า ด้านกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ รายคู่ที่มีความแตกต่างได้แก่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดเล็ก รายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง และด้านผลผลิต รายคู่ที่มีความแตกต่างได้แก่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดกลางรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พิจารณาจากองค์ประกอบได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของโครงการ โดยภาพรวมมี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน ประเด็นนี้มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักเรียนในวัย 7-12 ปี มีความซุกซนตามวัยในช่วงเวลาว่างที่โรงเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ชอบเล่นกีฬาและการเล่นอื่นๆ ตามความสนใจตามวัย และภาระงานตามความรับผิดชอบที่คลุมอบหมาย เช่น การรับผิดชอบเรื่องเวรประจำวันความสะอาดห้องเรียน บริเวณรับผิดชอบอื่น ปัญหาดังกล่าวมานี้สอดคล้องกับแนวคิดของคาร์กาคันครองจันท์ (2543, หน้า 25) กล่าวถึงปัจจัยที่เป็น อุปสรรคในการรณรงค์ให้มินิสัยรักการอ่านของเยาวชนไม่ได้ผลเท่าที่ควรคือ การใช้เวลาว่างของเยาวชนกับเครื่องเล่นเทคโนโลยีที่ทันสมัยในรูปแบบต่างๆ เบี่ยงเบนความสนใจจากการอ่าน ประชาชนคนไทย และจากข้อเท็จจริงพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และส่วนใหญ่มีสถานภาพทางความรู้และฐานะไม่เอื้ออำนวยให้บุตรหลานมีนิสัยรักการอ่าน การรณรงค์เพื่อปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านจึงเป็นไปได้ช้ามาก

สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครอง โดยการประชาสัมพันธ์โครงการ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งจัดรูปแบบกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม เช่น ค่ายรักการอ่าน แรลลี่รักการอ่าน นอกจากนี้ ผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในเรื่องการอ่าน เพื่อส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างถาวร และวัยที่เหมาะสมการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านคือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนในข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การอ่านหนังสือไม่คล่องของนักเรียน และการพัฒนาทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งการกระจายอำนาจการบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 39 ได้กระจายอำนาจการบริหารงานสู่สถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน สถานศึกษาทั่วประเทศจึงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติในเรื่องรูปแบบการเรียนของการสอน เพื่อเป็นการควบคุมและรักษาคุณภาพทั่วประเทศให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน กระทรวงศึกษาจึงมีมาตรการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามธรรมชาติวิชาของสาระการเรียนรู้นั้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1, 2550, หน้า 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการกำกับ ติดตามเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายชัดเจนในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน ประเด็นนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงความเป็นไปได้ของโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากสถานศึกษาดำเนินงานส่งเสริมการอ่านเป็นภารกิจหลักตามแนวนโยบายที่ได้กำหนดร่วมกัน และตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงกับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง เสาศิริ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการอ่าน การเขียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กลุ่มวังหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่าปัจจัยการดำเนินงาน ผู้บริหารให้ความสำคัญโครงการส่งเสริมการอ่านเรื่องการบริหารโครงการ โดยมีแผนปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ นิเทศแนะนำ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจบทบาท หน้าที่และแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน มีการชี้แจงแผนให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในหน้าที่และแนวปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้ มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ดำเนินการอย่างชัดเจน มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจในขั้นตอนดำเนินงาน ผลการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานมี

ความเหมาะสม จากสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานการบริหารงาน โครงการของสถานศึกษา ในแต่ละปีการศึกษานั้น พบว่าการดำเนินงานตามโครงการ ขั้นตอนการประเมินผล และนำผลการดำเนินงานที่เป็นปัญหา และอุปสรรค ประเมินมาพัฒนา หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินงานนั้นยังปฏิบัติได้น้อย หรือไม่มีการปฏิบัติเลย จึงทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุตาม เป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรภรณ์ ชรรณวิเศษ (2547, หน้า 78-87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการรณรงค์การอ่าน ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานการส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นปัญหาตลอดมาของการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 41) กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อีกประการหนึ่งคือสถานศึกษาจึงควรสร้างความตระหนักให้ ชุมชนเห็นความสำคัญและนำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสู่ชุมชนด้วยการจัดบริการด้านต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล ทับพุ่ม (2549, หน้า 102) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรี เขต 2 พบว่า การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการอ่านให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องสร้างความตระหนัก และสร้างแรงจูงใจแก่ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการอ่าน จนเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา และร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในทุกด้าน รวมถึงการระดมทรัพยากร ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ บุคลากรซึ่งสามารถเป็นภูมิปัญญา หรือด้านแรงงาน

1.3 ผลการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ วัตถุประสงค์ชัดเจน สามารถวัดและประเมินได้ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านนั้น ผู้บริหารและ คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีข้อสรุปร่วมกัน ในสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผลผลิตเมื่อดำเนินงานตามโครงการกิจกรรมเสร็จสิ้น ดังนั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ต้องเป็นรูปธรรม และสามารถกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลผลิตตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประชุม รอดประเสริฐ (2539, หน้า 18) ที่กล่าวถึงลักษณะที่ดีของวัตถุประสงค์ว่า มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานโครงการสามารถวัดและประเมินผลได้ ระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด มีความเป็นเหตุเป็นผลในการปฏิบัติ และมีขอบเขตของเวลาที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน คือความสอดคล้องนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดและ กระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 1) ได้กำหนดนโยบาย ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ดังนี้ 1) สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญของการอ่าน 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมรณรงค์การอ่านอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้การอ่านในกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่มีผลการประเมินในระดับมาก ได้แก่ ระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547, หน้า 207) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จ จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อช่วยกำหนดคุณลักษณะปลายทาง และผลระหว่างทางที่พึงประสงค์หลังจากได้ดำเนินการไปแล้ว ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าสุดคือ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ปัจจัยของการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ประสบความสำเร็จอีกอย่างหนึ่งคือ แนวการดำเนินกิจกรรมคือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการสำรวจความต้องการ การประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดโครงการจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และองค์กรในชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำแนวคิดในการจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 24,39) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในขั้นเตรียมงาน โรงเรียนควรมีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และนักเรียน เพื่อวางแผนการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญจำเป็นของการอ่าน เพื่อนำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดบริการ เอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม เช่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ความรู้จะช่วยให้เกิดการอ่านที่โรงเรียนสามารถนำมาเป็นองค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับความ ความต้องการของทุกฝ่าย และเกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันตลอดเวลา เป็นการสร้างบรรยากาศของการส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี

1.4 ผลการประเมินความพร้อมและทรัพยากรของโครงการในภาพรวมมีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ครูที่รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แสดงถึงความพร้อมและทรัพยากรด้านบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ดำเนินการในการพัฒนาบุคลากรได้ประสบผลสำเร็จ และบุคลากรที่มีบทบาทในการบริหารโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศกำกับตาม และนำผลการประเมินการจัดกิจกรรมเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน จนสัมฤทธิ์ผลในเรื่องความพร้อมของบุคลากร สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขปรับปรุงพุทธศักราช 2545 หมวด 4 กระทรวงศึกษาธิการ(2546,หน้า 12-14) กล่าวถึงแนวการจัดการเรียนที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ และต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรมิเทศ และพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่างๆ โดยสอดแทรกการอ่าน และการแสวงหาความรู้จากสื่ออื่นๆ เพื่อสร้างเสริม ประสิทธิภาพการเรียนรู้ ความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและ

สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน เข้าใจกระบวนการอ่านสามารถตีความ เรื่องที่อ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสามารถ พัฒนาการเรียนรู้ของตนได้เต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง และมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดมีเพียงพอ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละเขตมีความรับผิดชอบโรงเรียนจำนวนมาก งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด จึงไม่ทั่วถึงในการจัดงบประมาณครบทุกโรงเรียน โรงเรียนจึงต้องบริหารจัดการ ทรัพยากรระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนโครงการด้วยความจำกัด และโรงเรียนขนาดเล็กขาดบุคลากร ในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของกรมวิชาการ (2544, หน้า 125) ได้ศึกษาปัญหา ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูประถมศึกษาและครูมัธยม พบว่าสิ่งที่เป็นปัญหามาก ที่สุด คือขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรที่ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม ในประเด็นนี้สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีตระหนักถึงความสำคัญในการสนับสนุนเรื่องการพัฒนาบุคลากรเรื่อง การจัดกิจกรรม การนำบุคลากรศึกษาดูงานในโรงเรียนที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ประสบ ผลสำเร็จ ในส่วนที่เป็นปัญหาระดับโรงเรียนเช่นรูปแบบการจัดกิจกรรม นั้นได้กระจายอำนาจ การจัดกิจกรรมของห้องสมุด มอบหมายให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการห้องสมุด (ซึ่ง ประกอบด้วยคณะครูที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมด้านห้องสมุดในทุกอำเภอ) ระดมความคิด ในการดำเนินการผลิตสื่อ ออกแบบการจัด กิจกรรมที่เหมาะสมเผยแพร่ให้โรงเรียนสามารถ คัดเลือกกิจกรรมดำเนินการให้เหมาะสม ส่วนความขาดแคลนเรื่องวัสดุ อุปกรณ์และสื่ออื่นของ สถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งของแต่ละสถานศึกษาควรหาแนวดำเนินการระดมทรัพยากร จากชุมชน องค์กรท้องถิ่น และองค์กรเอกชน เพื่อความสำเร็จของการนำชุมชนให้มีส่วนร่วม มากที่สุด

2. ผลการประเมินกระบวนการปฏิบัติตามงานโครงการ โดยภาพรวมมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบได้ดังนี้

2.1 กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แนวทางการจัด กิจกรรมสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนด แนวทางการดำเนินโครงการ และแก้ปัญหาจากการดำเนินโครงการ เพื่อให้การดำเนินงาน ส่งเสริมการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บรรณารักษ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงต้องอาศัยความร่วมมือ จากผู้ปกครอง และนักเรียน โดยให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดำเนินกิจกรรม อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 24-26) ได้เสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา ดังนี้ ครูผู้จัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ควรเก็บข้อมูลในด้านการอ่านของนักเรียน เพื่อที่จะจัดกิจกรรมสนองกับความ

ต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชุมครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อชี้แจงและขอความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนนอกเหนือจากครู คือ ครอบครัว สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักในกลุ่มบุคคลเหล่านี้โดยประชาสัมพันธ์หลากหลายวิธีตามความเหมาะสม เพื่อขอความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การแสดงความคิดเห็น เสนอแนะรูปแบบการจัดกิจกรรม และการเข้าร่วมประชุมของผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจ และเกิดความรู้ในการจัดกิจกรรม พัฒนาถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมควร ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของนักเรียน โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน ร่วมถึงประเมินการจัดกิจกรรมเป็นระยะ นำความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อนำข้อมูลมาปรับการดำเนินกิจกรรมหรือรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสม

2.2 ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม การบริหารโครงการเพื่อเกิดผลผลิตตามประสงค์โครงการนั้น การติดตาม ควบคุม กำกับ นิเทศ และประเมินผลโครงการ พร้อมทั้งบอกถึงระยะเวลา จำนวนครั้ง รูปแบบ ผู้รับผิดชอบให้เห็นอย่างชัดเจนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมศักดิ์ พลอยบุตร (2543, หน้า 148) ได้ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 พบว่า โรงเรียนในเขตการศึกษา 6 มีการปฏิบัติที่เป็นประจำ คือ การเขียนโครงการได้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติของโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการนิเทศ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ จึงทำให้กระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีแนวทางและทิศทางเป็นแนวเดียวกัน ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้เวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ภาระงานของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกเหนือจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรกำหนด ยังมีการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการต่าง ๆ ดังนั้นการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรมจึงไม่เกิดความสมดุล กับกิจกรรมที่กำหนดตามปฏิทินการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแมนมาส ซวลิต (2546, หน้า 32) ได้เสนอแนะกลวิธีการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมรักการอ่านในเรื่องของการจัดปฏิทินการดำเนินงานการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในแต่ละภาคเรียน โดยระบุเวลาเป็นรายเดือน และรายสัปดาห์เนื้อ ความยากง่ายของกิจกรรมจัดให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และความเหมาะสมของช่วงเวลา จากการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการ พบว่าปัญหาของการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอีกปัญหาหนึ่ง คณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมกำหนดกิจกรรมมากเกินไป หรือกำหนดช่วงเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมไม่เหมาะสม และโรงเรียนมีภาระงานอื่นๆจากหน่วยงานต้น

สังกัด หรือโครงการพิเศษจากหน่วยงานอื่น ซึ่งต้องแทรกกิจกรรมในช่วงเวลาหับซ้อนกับกิจกรรมที่กำหนดไว้เดิม

2.3 ผลผลิตของโครงการ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา พบว่าผลผลิตของโครงการในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน พยายามรณรงค์ กระตุ้นให้สถานศึกษา ในสังกัดให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน กล่าวถึงตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมรณรงค์การอ่านประการหนึ่ง คือ นักเรียนทุกระดับชั้นเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ(กระทรวงศึกษาธิการ 2549, หน้า 1) ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้า ดำรง และมีการสืบค้นหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้เวลาว่างของนักเรียนเป็นประเด็นที่สถานศึกษาต้องนำไปแก้ไขและหาวิธีการให้นักเรียนมีโอกาสนในการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อขยายขอบเขตความรู้ที่ยังไม่มีคำตอบ เช่น การสร้างเครื่องมือจากการแสวงหาความรู้จากสื่ออื่น เช่น โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ ในเรื่องทันเหตุการณ์ และเป็นประเด็นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของดารกา ดันครองจันทร์ (2543, หน้า25) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมรณรงค์การอ่าน ต้องเริ่มต้นจากการกระทำให้เด็กมีความต้องการอ่านก่อน ไม่ควรมีกฎเกณฑ์มากเกินไป และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ที่กว้างขวางโดยการฝึกฝนทักษะการศึกษาค้นคว้าจากสื่อการอ่านอย่างหลากหลาย รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีฐานข้อมูลออนไลน์ มีความสะดวกและรวดเร็วในการสืบค้น

3. การเปรียบเทียบระดับผลการประเมินการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน มีดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบระดับผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ความเห็นของ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง พบว่าด้านปัจจัยพื้นฐานของโครงการไม่แตกต่างกัน ในด้านกระบวนการปฏิบัติโครงการนักเรียนกับครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านผลผลิตของโครงการไม่พบรายข้อใดแตกต่างกัน ซึ่งมีข้อค้นพบว่า ครูและนักเรียนอาจมีความต้องการในการดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน กิจกรรมที่จัดอาจยากหรือง่ายเกินไป ลักษณะของกิจกรรมไม่ถึงจุดความสนใจวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่เอื้อและไม่เพียงพอต่อการสืบค้น ดังนั้นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาควรมีการสำรวจข้อมูลความต้องการ ความสนใจของนักเรียน และประเมินการจัดกิจกรรมเป็นระยะ มีลักษณะเป็นการถามแบบปลายเปิดเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมา

พัฒนาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแม้นมาส ซวลิต (2546, หน้า79) ได้กล่าวถึงเป้าหมายการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แบ่งเป็น 2 เป้าหมายคือ 1) เป้าหมายบุคคล เพื่อจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มคน ความต้องการและความสนใจของคนแต่ละเพศ แต่ละวัย ระดับพื้นความรู้ และการศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลที่เป็นเป้าหมาย 2) เป้าหมายการอ่าน คือระดับของการพัฒนาการอ่านที่ประสงค์จะให้บรรลุ โดยพิจารณาพื้นฐานความรู้ ทักษะในการอ่าน และวัยของกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายว่าเป็นอย่างไร

3.2 การเปรียบเทียบระดับผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีข้อค้นพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของชุมชน มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่างก็เห็นความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีผลต่อการสร้างนิสัยรัก การอ่านให้เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างถาวร ซึ่งผู้ที่สามารถสร้างนิสัยรักการอ่านเบื้องต้นได้ดีที่สุดคือ ครอบครัวและโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2548, หน้า21) กล่าวถึงการที่จะทำให้คนไทยมีความรู้ความคิด มีความสามารถในการแข่งขันการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ และพัฒนาให้เป็นคนเก่ง คนดี มีศักยภาพในสังคมไทยและสังคมโลก ต้องได้รับความร่วมมือจากครอบครัว ในการปลูกฝังเรื่องการอ่าน และการแสวงหาความรู้ตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนทุกเพศทุกวัยซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดจึงต้องร่วมกันหาวิธีส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน

3.3 การเปรียบเทียบระดับผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ในด้านการปฏิบัติของโครงการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นแตกต่างกัน รายคู่อื่นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านผลผลิตของโครงการพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความแตกต่างกัน ซึ่งข้อค้นพบของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสถานศึกษาในแต่ละขนาดนั้น บริบทของโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนครูสอนไม่ครบชั้น ครูต้องรับผิดชอบในการสอนหลายชั้น และงานอื่นตามภาระงานของโรงเรียน ห้องสมุดในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนมีหนังสือไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า อีกทั้งยังขาดสื่อเทคโนโลยีอื่น ดังนั้นนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจึงขาดโอกาส ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียนในแต่ละขนาดจึงมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2548, หน้า12) กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้อันยาวนานของสังคมคือ ห้องสมุด ซึ่งเป็นสถานที่ที่ทุกคนจะเลือกอ่านหนังสือช่วยให้ผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และอุดมศักดิ์ พลอยบุตร (2543, หน้า 142) ได้ศึกษา สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนที่

ดำเนินกระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาย่างต่อเนื่อง การสร้างนิสัยรัก การอ่านเกิดขึ้นกับนักเรียน อีกทั้งช่วยเพิ่มเติมความรู้ และพัฒนาความคิดของนักเรียน ส่งผลให้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กต้องมีการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรม โดยบูรณาการเรื่องแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ระดมทรัพยากรบุคคลจากปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้จากสภาพบริบทจากชุมชน การออกแบบเครื่องมือของกิจกรรมสามารถให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่ได้รับ และสามารถผนวกกับความรู้พื้นฐานเดิม เพื่อผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ มีผลการประเมินโครงการมีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง ด้านกระบวนการระหว่างดำเนินโครงการมีความเหมาะสมมาก และผลผลิตของโครงการมีความเหมาะสมมากเช่นกัน ซึ่งการดำเนินงาน ส่งเสริมการอ่าน บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่ควรนำข้อค้นพบไปกำหนดนโยบายในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน โดยเฉพาะด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ความต้องการจำเป็นสภาพที่เป็นปัญหาด้านตัวผู้เรียน คือการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน และการสร้างองค์ความรู้จากการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เพื่อช่วยแปลความเรื่องทีอ่านและรวบรวมความคิดเข้าด้วยกัน จนกลายเป็นแนวคิดใหม่ในสิ่งนั้นกว้างขวางยิ่งขึ้นซึ่งเป็นส่งเสริมทักษะด้านการคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และนำผลการประเมินของโรงเรียนในแต่ละขนาด เป็นข้อมูลในการนิเทศ และแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องตามข้อค้นพบ

1.2 สถานศึกษาต้องกำหนดแนวทางนโยบายในการอ่านของนักเรียนให้ชัดเจน ควรมีการวางแผนร่วมกันกับคณะครู ผู้ปกครอง จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกเวลาเรียน เพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องมีผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการกำกับติดตามนิเทศ แก้ปัญหา และเป็นกำลังใจ ตลอดจนการระดมทรัพยากรในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำของสถานศึกษา ควรนำผลการประเมินครั้งนี้ สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้เห็น

ความสำคัญของโครงการ นำข้อค้นพบไปกำหนดนโยบายในการดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่าน อีกทั้งขยายกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสู่ชุมชน โดยการสร้างความตระหนักในเรื่องรักการอ่านให้กับผู้ปกครอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักการอ่านร่วมกันระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง ประชาสัมพันธ์เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกับทุกฝ่าย รวมถึงการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เนื่องจากมีข้อค้นพบว่า นักเรียนทุกช่วงชั้นได้รับการส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งส่งผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรใช้รูปแบบการประเมินโครงการในรูปแบบอื่นๆ มาศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อเท็จจริงในการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ และวิธีดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษาที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ของผลลัพธ์ของโครงการ

2.3 ควรประเมินโครงการที่เน้นประสิทธิผลของโครงการด้านผลผลิต และผลกระทบของโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาโครงการต่อไป